

W. BIEGAŃSKIĘ · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GOŃCIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki

Poświęcony sprawom Zagłębia Dąbrowskiego. Cena 3 kop.

CENA PRENUMERATY:
 miejscowym i zamiejscowym
 Rocznie Rb. 8.—
 Półrocznie „ 5.—
 Kwartalnie „ 3.—
 Miesięcznie „ 1.50
 — 50

Adres Redakcji i Administracji Częstochowa Aleja II Nr. 38, telefonu Nr. 50, skrytka pocztowa Nr. 21.
Redaktor przyjmuje od godz. 6-ej do 8-jej wieczorem.
Rękopisów redakcja nie zwraca; za artykuły, nie oznaczone z góry ceną, honorarjów redakcja wypłacać nie będzie. **Prenumeratę i ogłoszenia** w Częstochowie przyjmują wszystkie księgarnie. W Warszawie: Biuro Dzienników Ungra, Wierzbowa 8. Dom Handlowy L. i R. Metz i S-ka Krad. Przech. 53. Krajowe Biuro Ogłoszeń Marszałkowska 116. w Moskwie L. i E. Metz i S-ka, Biuro ogłoszeń I. Buchweitz, w Warszawie Marszałkowska 120, w Sosnowcu W. Badurski, hotel warszawski.

CENA OGŁOSZEŃ:
 Za jeden wiersz lub jego miejsce na 1-szej stronie 30 k., na IV-jej 10 k. Reklamy i Nekrologia za wiersz 20 k. Nadesłane za wiersz 50 kop. Ogłoszenia drobne po 3 kop. za wyraz.

Reprezentantem „Gońca Częstochowskiego” na Sosnowiec i Zagłębie Dąbrowskie jest p. **Wacław Badurski** (Sosnowiec, hotel „Warszawski”).

Reprezentacją „Gońca Częstochowskiego” na Zawiercie objęła księgarnia pani **Z. Hubickiej** Tamże ogłoszenia do „Gońca Częstochowskiego”.

Prenumeratę na „Gońca Częstochowskiego” i ogłoszenia w Rakowie przyjmuje pan **J. Kolański**.

DZIŚ w teatrze miejscowym przedstawienie **małorosyjskiej trupy** pod dyrekcją **D. A. Hajdamaki** z udziałem śl. art. **J. S. Szostakowskiej** Szezegóły w programach. — Bilety w cukierni W-go Raschke.

Andrzej Niemojewski wygłosi w czwartek 5 b. m. w teatrze miejscowym **ODCZYT** obrazami nikiącami na temat „**Legendy starożytnego wschodu**”. Bilety w cukierni W-go Raschke. — Początek o godz. 8-jej wiecz.

Dziś: Teatr Nowości (Kinematograf) nadzwyczaj interesujący program. **ZMIANA PROGRAMU Lokal ogrzany.** (Patrz ogłoszenie.)

Dentysta R. Filipowicz
 III-a Aleja № 52.
 Częstochowa.
 196—4—2

Grono kupców
 m. Częstochowy
 uprasza wszystkich handlujących o przybycie w czwartek dn. 5 b. m. o godz. 5 po połud. do sali Harmonii, na Ogólny Zebrańnik w celu rozpatrzenia kwestji otwarcia i zamknięcia sekcji w dni 204 powszednie i święta. 2—2

Spożywcą jest naród
 I ten niech żąda oszczędzie naturalnego ko- niaku kankazki „URUSI” — to jest jeden z jednego polskiego domowego wyrobu i od czasu P. Jankowskiego w Warszawie 139—24—8 ul. Moniuszki 12.

Lekarz-Dentysta
M. GREJNIEC
 I Aleja № 10, dom p. Rajcherowej, gdzie skład apteczny p. Neufelda, telefon № 108.

A. K. Greene.
Zbrodnia w Grammercy Park.
CZEŚĆ PIERWSZA.
 (Dalszy ciąg).
 — Zachowaliśmy w tajemnicy nasze odkrycie — mówił stary agent z przebiegłym uśmiechem, jaki radabym naśladować, a który on tylko wyłącznie posiada.— Mam nadzieję, że pani ze swej strony, a raczej pani służąca, zachowałyście także zupełną milczenie.
 — Moja służąca?
 — Widzę, że pani tę uwagę niewłaściwą znajduje, ale zwykle kobietom trudno jest dotrzymać tajemnicy. Ale mniejsza o to. Dziś wieczorem całe miasto wiedzieć będzie, że to starszy a nie młodszy brat był w posiadaniu pierścionków.
 — To dopiero będzie gratka dla dzienników!— zawołałam.
 Następnie, powstrzymując się, dodałam:
 — Panie Gryce, jesteś pan zwykle bardzo ostrożny. Musisz pan mieć inne powody, jak oznaczenie pierścionków, do powzięcia zamiaru uwięzienia człowieka, używającego tak doskonałej opinii, jak starszy syn Sílasy Van Burnam. Radabym bardzo poznac te powody.
 Wysiłek, jaki zrobiłam dla zapanowania nad sobą i okazania się spokojną w tem trudnym położeniu, nadał pewną ciepłość memu głosowi. Pan Gryce, zamiast wprost mi odpo-

KALENDARZYK.
 D. 5 Marca.
Imiona chrześcijańskie: dziś Adryana i Euzebiusza M.m. Jutro Wiktora i Wiktoryna M. m.
Wschód słońca: godz. 6 m. 42, zachód godz. 5 m. 43.
Przybyło dnia: 3 godziny 27 minut.
Wiadomości historyczne: 1810. Odsłonięcie pom. Minina i Pożarskiego w Moskwie.—1849. Pochowanie zwłok Juliusza Słowackiego na cmentarzu Montmartre w Paryżu.—1827. Zgon Aleksandra Wolty.

Wybory w Czechach.
 Z pomiędzy wszystkich wyborów z kurji wsi wiejskich, dokonanych już w przeważnej części krajów koronnych Austrii najznamienszej i w skutkach swych najbardziej donio- nej jest wynik wyborów z Królestwa Czeskie- go. Na 79 okręgów wyborczych dokonano 58 ostatecznych wyborów, w których zwyciężyli agrarjusze czescy i agrarjusze niemieccy. Wśród czeskich okręgów zdobyli agrarjusze czescy 29 mandatów, młodociesi jeden i to ten jeden nie jest właściwie okręgiem wiejskim gdyż większość stanowi ludność podmiejska Pragi w Winohradach gdzie wybrany został d-r Herold, jedyny młodociesz, który ocalał z pogromu. W niemieckich okręgach w Czechach

niemcy zdobyli 11 mandatów dla agrarjusów niemieckich, wszechniemcy 7, ludowcy 2, postępowi 2. Tak więc wybory ze wsi w Czechach przyniosły zupełny upadek młodociesów. Zmiecen zostali z powierzchni wsi czeskiej, wyrzuceni, jak ongi przed 19 laty młodociesi w tej właśnie kurji zmieltli starociesów. Stronniczo młodocieskie już od dłuższego czasu chyliło się ku upadkowi, raz po raz traciło okręgi w wyborach uzupełniających; przy powszechnych wyborach do parlamentu uratowało jeszcze garstkę przywódców, obecnie i tych straciło, prezes Koła czeskiego, d-r Karol Kramarz, upadł w swoim okręgu Zmilu i wchodził do ścisłej szóstki wyborów z agrarju- szem Liseim — słowem młodociesi schodzą z areny życia publicznego na wsi.
 W walce o prawa narodowe nie zapomniał młodociesi o potrzebie popierania intere- sów ekonomicznych ludu: wytworzyli wspa- niałą sieć instytucji ekonomicznych właścian- skich, stworzyli spółki kredytowe, banki ludo- we, spółki zarobkowe i gospodarcze, spółkowe firmy prowadzenia przedsiębiorstw rolniczych, górzeln rolniczych i cukrowni właściankich i wykończyli gmach asocjacji gospodarczej w Czechach.
 I właśnie z tych instytucji, które młodo-

wiedzieć z udaniem zajęciem i miną pocztowca, ulegającego kaprysom dziecka, odezwał się:
 — Jesteś pan niezadowolona, miss Butterworth, że nie zostawiłmy pani sposobności odszukania pierścionków?
 — Być może, ale mówiąc otwarcie, nie przypuszczałam, aby policja chciała mi pozostawić pierwszeństwo.
 — Właśnie. Tem więcej, że pani miała tajemne zadolenie naprowadzenia policji na ślad tych pierścionków.
 — W jaki sposób?
 — Poprostu mieliśmy tylko szczęście, że pierwsi je znaleźliśmy. Wszakże to pani, albo jej służąca wskazała nam miejsce, gdzie trzeba było ich szukać.
 Ta uwaga tak mnie zdumiała, że nie znalazłam nawet odpowiedź. Na szczęście p. Gryce nie zrozumiał mego milczenia i zwróco- nego nań wzroku Meduzy.
 — Pojmuję, że podobny zawód w chwili, gdy pani spodziewała się świetnego powodze- nia, sprawił pani przykrość. Ale jeżeli szczerze przeproszenia pozwolą pani przebaczyć nam nasze wmięszanie się, to w imieniu mojem i naszego komisarza proszę miss Butterworth o ich przyjęcie.
 Nie rozumiałam, co chciał powiedzieć, ale pojęłam całą ironię tego przemówienia i z go- dnością odpowiadałam:
 — Przedmiot jest zbyt ważny, abymy dłużej oddawał się żartom. Mówmy poważnie. W której części kantoru pana Van Burnama

znaleziono pierścionki i skąd pan wiesz, że to nie Howard tam je położył?
 — Niewiedomość pani, jest cudowną, miss Butterworth. Jeżeli pani raczyś zapytać młodej dziewczyny, ubranej w szarą suknię, czego wczoraj rano dotykała w kantorze Van Burnama, będzieś pani miała odpowiedź na pierwsze pytanie. Co do drugiego, jeszcze większą łatwością mogę panią zadolnić. Pan Howard Van Burnam nie mógł schować pierścionków w kantorze na Duan-street dla tej głównej przyczyny, że od śmiereci żony no- ga jego tam nie pozostała. — Ta okoliczność jest pani tak dobrze wiadoma, jak i nam. Pani się rumieni, miss Butterworth. Z jakiego po- wodu? Jako sient-amator wywiązała się pani bardzo dobrze i popełniaś pani mniej błędów, niż się można było spodziewać.
 Tego było za wiele! Czy on względem mnie nie przybierał roli protektora? I to wsku- tek pewnych wypadków, w których nie mia- łąm najmniejszego udziału. Patrzyłam na niego zdumiona. Czy żartował ze mnie, czy zu- pełnie się mylił co do ostatnich moich po- szukowań? Trzeba mi było rozwiazać to za- gadnienie i to natychmiast, a ponieważ w sto- sunkach z panem Gryce najlepiej wychodziłam, nie okazując szczerości, postanowiłam i tym razem tak postępować. Rozchmurzyłam czoło, a spoglądając wesoło na mały garnuszek węgierski, który trzymał, w ręku i do którego zwracał swoje słowa od chwili, gdy się unosił nad moją inteligencją, powiedziałam: (P. r. n.)

RYDZEWSKI i S-ka
 Biuro Techniczne w Częstochowie, Telefon № 1.

Poleca przewodniki elektryczne Zjednoczonej fabryki kabli w Petersburgu. Nadesłany armatury elektryczne wyrobu Czeskiego.—Sędwaka stal i pilniki.
Niemia zimnych i wilgotnych miejsc
 Multiplikatory Ogrzewania krajowy patent, usuwa absolutnie zimno, grzyb i wilgoć przy oszczęd- ności opałn do 50%.—Tysiące zaświadczeń.

Wykonywa: pomniki, figury, portrety, ołtarze, roboty przy budowach kościołów, jako też i każde roboty w zakresie rzemieślnictwa wcho- dzące, od najwycześniejszych do najnowocześniejszych pod względem artystycznym wykonania, ze wszystkich krajowych i zagranic- znych, prima materjałów kamienia i drzewa. Dekoracje domów od reki modelowane i wszelkie roboty satenarskie. Zakład podejmując się wykonywać roboty w miejscowościach najbliższych. Informacje, rysunki i kosztorysy na każde zażądanie. Ceny przystępne. **Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamieniarski Kruszyński i Proszowski w Częstochowie, Aleja III dom wstawn.** 263

czesi własną pracą i umiejętnością zapoczątkowali, które własnym reżymem stworzyli wysła przeciw nim opozycją. W imię interesów zawodowych ludzie kierujący spółkami ekonomicznymi włościarstwa czeskiego zorganizowali stronnictwo polityczne, któremu, idąc za wzorem Niemców, dali nazwę agraryjuszów czeskich. Z tą samą miłością sprawy narodowej, z tą samą wiarą w przyszłość narodową i z tą samą ofiarnością na cele narodowe, agraryjusze czescy umieli związać energiczniejsze dążenia do reformy ekonomicznych stosunków kraju, podniesienia rolnictwa i przemysłu rolnego i wytworzenia lepszych warunków materialnych dla pracy rolnika czeskiego.

Ale nie tylko na wsi, także i w miastach namiętnie jest zwalczane stronnictwo młodoczeskie. Tam stają z nim do walki zorganizowane masy ludności robotniczej, jako: stronnictwo socjalno-demokratyczne i stronnictwo narodowych socjalnych demokratów, czyli niezawisłych socjalistów, pod wodzą zdolnego kierownika i niezaprzeczonego patrioty czeskiego, Kłofacza, tudzież dwa odłamy stronnictwa mieszczańskich: konserwatywny, występujący pod firmą starooczesków, oraz młody, postępowo-mieszczański ruch, prowadzony przez znakomitego przywódcę, słynnego filozofa i socjologa, prof. Masaryka.

Tak więc ogólny bilans tegorocznych wyborów sejmowych w Czechach przyniesie młodoczechom na całej linii klęskę. Z tego pogromu wychodzi nowe stronnictwo, w którego ręce naród czeski złożył — dziś kierownictwo swych losów: jest nim stronnictwo ludowe rolników-włóciarzy czeskich agraryjuszów. Przyszłość okaże, czy ustrzeże się tych błędów, które zarzucają młodoczechom i czy dla narodu czeskiego zdobędzie dalsze warunki rozwoju i pomyślności narodowej, nad której urzeczywistnieniem niewątpliwie z całych sił i wedle najlepszej woli przez 19 lat pracowali młodoczesi.

Ze stanowiska polskiego musimy wyrazić szczerzy żal, że ci wypróbowani przyjaciele narodu polskiego, w jego walce z nawałą paugerianizmu, dziś schodzą z życia publicznego w Czechach.

Z dnia powszedniego.

Pożądana zapowiedź.

Obserwując na ulicy, czy też z bliska np. w teatrze ten szary tłum, który nazywamy tam galerją, dziwny się nam się swawoli, granicznej częstokroć z nieprzyzwoitością.

Czy jednak nie my sami jesteśmy w części winni takiemu stanowi rzeczy? Bo coż my właściwie robimy pod względem kulturalnym dla tej „galerji”? Jeżeli nie nic, to bardzo, bardzo niewiele. I dlatego każde usiłowanie w kierunku pobudzenia u nas życia umysłowego należy powitać z uznaniem. Mamy tu na myśli szereg odczytów, które ma zamiar w najbliższym czasie urządzić 41 Koło Tow. wp. szkolnych przy pensji p. Garzdeckiej.

Nie jest to, oczywiście, jeszcze to, o czym marzymy. Odczyty te dla najszerszych warstw społeczeństwa, tematy w nich poruszane nie będą dla wszystkich dostępne, ale jest to już duży krok naprzód, a mamy nadzieję, że Koło powyższe z czasem zajmie się odczytami najzupełniej popularnymi, mamy prawo tak sądzić z zapowiedzi poniższych.

A o to one:

Pierwszy odczyt projektowany jest już w sobotę nadchodzącą. Wygłosi go p. Adam Siedlecki: po południu „O Słowackim”, wieczorem „Nad grobem Wyspiańskiego”. Dalej zapowiedziane odczyty: p. Umińskiego „Wycieczka do źródeł Wisły” i „Podróż malownicza Wisłą” ilustrowane obrazami. Jana Lorento wicza — na temat: „Młoda Polska w poezji, powieści i dramacie”. Jerzego Kurnatowskiego: „Moralność społeczna” i „Normy etyczne”.

Nazwiska prelegentów i tematy odczytów same za siebie przemawiają, to też ani na chwilkę nie wątpimy, że publiczność powinna usiłowania organizatorów i na odczyty przybędzie jak najliczniej.

Wówczas z pewnością 41 Koło wpisów, zachęcane powodzeniem, pomyśli o odczytach popularnych dla najbardziej szerokiej warstw społeczeństwa.

Zyczymy mu tego powodzenia szczerze!

Kronika miejska.

Kościół pomarszawicki, w dniu wczorajszym w obecności osób urzędowych został protokólnie zwrócony władzy duchownej, w osobie proboszcza ks. kanonika Fulimana i towarzyszącego mu dozoru kościelnego parafii św. Zygmunta.

Stowarzyszenie zawodowe robotników przemysłu włókiennego „Jedność”. Otrzymałmy sprawozdanie powyższego Stowarzyszenia, z którego dowiadujemy się, że oddział częstochowski liczy członków 580, stan majątkowy na 31 grudnia 1907 r. wynosił rb. 151 kop 20, który składa się z następujących pozycji: kapitału żelaznego rb. 4, zapomogowego rb. 140 k. 16 i na potrzeby Zarządu rb. 7.01. Obrót kasowy za rok sprawozdawczy wynosił rb. 967 kop. 25.

Stowarzyszenie Jedność w Królestwie ogółem liczy członków 234,11, z których na miasto Łódź przypadła 17,645, Zawiercie 787, Sosnowiec 255, Pabianice 1756, Zgierz 874, Zduniska Wola 305, Tomaszów 668, Warszawę 188, Zyrardów 208, Kalisz 128 i Ozorków 97.

Zapomóg stowarzyszenie wydało członkom bez pracy: w Częstochowie rb. 115, w Zawierciu rb. 130.50 i Sosnowcu rb. 8.

Z kolei. Wczoraj przy pociągu osobowym № 9 idącym od strony Warszawy uszkodził się parowóz na st. Klomnice. Pociąg poprowadził do st. Częstochowa z półgodziennym opóźnieniem parowóz od pociągu towarowego nr. 161.

Z kroniki urodzeń i śmierci. W dniu wczorajszym zameldowano urodzeń w naszym mieście: chłopców 6, dziewcząt 5, zmarło mężczyzn 2, kobiet 3.

Ze szpitala. W dniu wczorajszym w szpitalu miejsowym znajdowało się na karacji mężczyzn 45, kobiet 23.

Odczyt. Dziś w teatrze miejscowym p. Andrzej Niemojewski wygłosi odczyt p. t. „Legenda starożytnego Wschodu”. Ilustrowany obrazami z podróży prelegenta na Wschód. Prozeni jesteśmy o zaznaczenie, że początek odczytu jest o g. 6 i pół wiecz., koniec zaś po godz. 8-ej, a to ze względu na przedstawienie teatralne oznaczone na godz. 9-tą.

Odczyt na wpisy. W dniu 22 bm., p. Mieczysław Wolfke wygłosi odczyt, z którego dochoć będzie obrócony na wpisy gimnazjum pod kierunkiem p. Kuropatwińskiego.

Tematem odczytu będzie „Radium”, pierwiastek o niezwykłych własnościach, wynaleziony przez rodatczką naszą panią Curie-Skłodowska.

Odczyt będzie urozmaicony ciekawymi eksperymentami: będą demonstrowane promienie Röntgena, promienie katodowe i preparat Rada o niezwykłej sile.

„Lira”. Jak już w swoim czasie pisaliśmy, w Częstochowie, zostało zatwierdzone T-wo muzyczne — literackie „Lira”, które w tych dniach rozpocznie swoją działalność. Zapisy przyjmują organizatorowie w lokalu własnym, przy ul. Aleja II № 48.

Pożar. Onegdaj o g. 12 i pół w nocy wybuchł pożar w posesji należącej do Urina Jakimowicza, który strawił dom mieszkalny drewniany i oficynę murowaną. Zabudowania te były asekurowane na rb. 580.

Kradzież. Onegdaj niewiadomi złodzieje, za pośrednictwem wytrychów, zakradli się do mieszkania Szajli Lewenhafa, zamieszkałego przy ul. Garnarskiej nr. 36 i skradli różnych srebrnych i złotych rzeczy wartości około 200 rubli.

Z teatru.

Wczoraj odbyło się pierwsze przedstawienie trupy matorosyjskiej pod dyr. p. Hajdamaki. Odegrano z powodzeniem sztukę ludową „Nieszczęsna miłość”. Trupa zaprezentowała się bardzo dobrze, szczególnie na wyróżnienie zasługuje główna bohaterka p. Szostakowska. Chóry i tańce podobały się ogólnie.

— Dziś odegrana będzie „Natałka-Poltawka” i „Oce tak pożenychalysia”, z udziałem p. J. S. Szostakowskiej.

Z Sosnowca.

Odczyt. W piątek t. j. w d. 6-go b. m. Andrzej Niemojewski wypowie w teatrze miejscowym odczyt na temat: „Legenda starożytnego Wschodu”.

Napad. W dniu 2 b. m. o godz. 8-ej wieczorem w pobliżu kopalni „Piaski” dwóch bandytów napadło na robotnika Władysława Skoka, któremu pod groźbą śmierci zarabował 12 rb. gotówką, poczem zbiegli.

Napad. Wczoraj o godz. 7 rano na Nivce bandyci napadli na p. Stanisława Nawarę, mieszkańca Warszawy, któremu pod groźbą rewolwerów odebrali 75 rb., zegarek, paltó i czapkę karakulową.

W pobliżu stacji nadwiślańskiej ujęto dwóch ludzi za usiłowanie przejścia granicy. Przy aresztowanych znaleziono gotówką około 800 rb. i złote zegarki.

Przyłapano. Onegdaj na stacji ujęto na gorącym uczynku kieszonkowego złodzieja usiłującego skraść pasażerowi z kieszeni portmonek.

Niebezpieczeństwo pożaru. W zeszłym tygodniu na placu Lewandowskiego spaliła się sieczkarnia ze słomą i zbożem, o czem donosiliśmy. Pożar jak wiadomo przybrał w mgnieniu oka groźne rozmiary i gdyby nie energiczna akcja ratunkowa straży ogniowej mogły być smutne następstwa dla miasta ze względu na bliskość kamienio. Podobne składy słomy w środku miasta mamy jeszcze dwa na ul. Głównej, naprzeciw kościoła kolejowego i na rogu ul. Iwangrodzkiej i Towarowej. Pomieszczenia te na słome drewniane nieodpowiednie. Czy więc ze względu na groźące niebezpieczeństwo na jakie jest wskutek tego wystawione miasto nie można by składować tych składów?

Z Łodzi.

— Straż ogniowa ochotnicza miejska uzyskała od rządowego Zarządu ubezpieczeń zapomogę w sumie 9,000 rb. rocznie.

— Na mocy rozporządzenia gen. gub. wojennego czterech mieszkańców Łodzi skazano na trzy miesiące więzienia i zesłanie za rozprawę nożową.

— Groźny pożar wynikł nocy onegdajszej w niciarni Kauszyna i Kirszensteina (Zachodnia 66), który następnie przenosił się na fabrykę pantofli należącą do dwóch Turków. Straty w niciarni sięgają 20 000 rb. i pokryte zostaną p. ubezpieczenia, fabryka zaś pantofli poniosła strat na 15,000 rb., a była niezaasekurowana.

— W dniu 4-go b. m. Chojny, podczas zabawy wywiązała się kłótnia, a następnie bójka nożowa, w czasie której zabity został Walenty Urbaniak, raniony Karol Kalinowski.

Z Warszawy.

Wybuch bomby. Onegdaj około 7-ej w okolicach ulicy Świętokrzyskiej rozległ się głośny huk, od wybuchu bomby podłożonej pod drzwiami mieszkańca Szczyptora, właściciela składu obuwni, mieszczącego się w tymże domu nr. 43 przy ul. Świętokrzyskiej. Wybuch bomby uszkodził drzwi wejściowe, powypadły również szyby w oknach, oraz tynek z sufitu i ściany w sieni. Na szczęście nikt z ludzi szwanku nie odniósł.

Zastój w przemyśle. Wskutek zmniejszenia się produkcji w fabryce motorów na Pelcowicznie p. f. Miklaszewski, Muzyski i Ska — administracja fabryki, zmniejszyła liczbę dni roboczych w tygodniu z 6 na 4. Fabryka ta zatrudniała 160 ludzi.

Stan zb owoitny Warszawy. Według sprawozdania komisji sanitarnych stan zdrowotny m. Warszawy ciągle się nie należy do najlepszych, a nawet pogorszył się w czasach ostatnich, z powodu specjalnych okoliczności, które wytworzyły niebezpieczeństwo rozszerzenia się zarazy. W szpitalu Dzieciątka Jezus zapadła jak dotychczas „Goniec”, na tyfus wysypkowy 10 osób, miłośniczką i kuku pługaczka, oraz dozorującą tych chorych lekarz szpitalny dr. K. Pomimo żądania lekarzy, ażeby osoby chore na tyfus izolowano, dotąd tego nie uskuteczniiono, zaraza więc rozszerzyć się może na cały szpital.

Ekzekucja. Onegdaj w nocy stracono na stokach cytadeli Aleksandra Kuzowkina, skazanego niedawno przez warszawski sąd wojenny wraz z czterema innymi na śmierć za napad bandycki na fabrykę sikna Izabela w Białymstoku w nocy z d. 13-go na 14-ty stycznia 1906 roku.

Różne.

Wyjaśnienie. Niedawno pisma podały wyjaśnienie senatu, iż żydówki, wychodząc za mąż, traci przywileje jak dawniej miała, co do wolnego pobytu po za „granicami osiedlenia” i t. p. Obecnie otrzymał „Heed” z Petersburga wyjaśnienie, że ograniczenie to dotyczy tylko tych żydówek, które korzystają z tych praw z racji, iż ojciec ich ma taki sam przywilej. Żydówki zaś, które go nabyły wskutek otrzymania patentu szkoły wyższej i t. p., nie tracą tego przywileju po wyjściu za mąż za tych praw niemających.

Powrót. Zesłany niedawno przez władze do Grodna proboszcz kościoła Wszystkich Świętych w Wilnie, ks. Fordon, otrzymał od gubernatora wileńskiego telegraficzne pozwolenie na powrót do Wilna.

Pozwolenie. Ministerjum komunikacji po porozumieniu się z ministerjum skarbu, nadało centralnemu Towarzystwu rolniczemu w Królestwie Polskim prawo wydawania świadectw na przewóz, według taryfy ulgowej, wapna proskazanego, używanego jako nawóz sztuczny.

W sferach administracyjnych mówią o skasowaniu namiestnictwa na Kaukazie i podziale na dwa gen.-gubernatorstwa.

Katastrofa na stacji Suchedniów.

W uzupełnieniu telegramu naszego, w numerze wczorajszym „Gońca” o zderzeniu pociągów na st. Suchedniów dodać należy szczegóły następujące:

Była godzina 2 m. 5 po południu gdy pociąg osobowy, nr. 2, który wyszedł ze Strzemieszyc, zderzył się z pociągiem towarowym, odbywającym manewry, przy niezamkniętych sygnałach zwrotniczych wjazdowych.

Uległy rozbiciu i zupełnemu strzaskaniu: bankard, dwa wagony III-ej i wagony klasy I i II-ej pociągu osobowego.

W wagonach, które uległy rozbiciu, działy się sceny straszne. Nadmiar złego w jednym z wagonów pekt zbiornik z gorącą wodą, która poparzyła nieszczęsne ofiary.

Ci co ocalili rzucili się na ratunek rannym. Wezwana pomoc lekarska z Suchedniowa zajęła się ratunkiem.

Następnie zatelegrafowano o pomoc do Warszawy; zawiadomiono o katastrofie Pogotowie ratunkowe wysłało na dworzec nadwileński wszystkie karetki. Oto lista rannych, przywiezionych do Warszawy:

1) Panna Blanche de Plantay z Paryża, nauczycielka, noga stłuczona, wstrząs ogólny, lat 30.

2) Janina Koniczekówna z Mlechowa, nogi silnie potłuczone, lat 15.

3) Mendel Ładowski, kłupiec z Kielc, noga złamana w sposób skomplikowany, stan ciężki lat 40.

4) Izrael Czernachowski z Kielc, ręka silnie stłuczona, narzeka na głowę, 53 lata.

5) Walerja Zubowska, żona stróża kolejowego, silne oparzenie obu nóg, lat 30.

6) Mikołaj Zub, stróż kolejowy na st. Nowa Aleksandria, ogólne potłuczenia, lat 28.

7) Dziecko Zubów, 1 1/2 roku liczące, okropne oparzenie na całym ciele.

8) Grzegorz Pleban, konduktor uprzątający pociąg, ręka i noga złamana, lat 36.

9) Franciszka Kędziarska z gminy Labunie w pow. zamojskim; silne poszarpanie nóg, piersi i rąk, lat 58.

10) Jacek Łabiszewski, zarządzający fabryką instrumentów muzycznych Gilera w Warszawie, ogólne potłuczenie, lat 32.

11) Władysław Rankiewicz, palacz kolejowy, potłuczona głowa, bok i noga, lat 40.

12) Józef Nowak, obywatel austriacki, złamanie ciężkie nogi, ręki, i żebra pracuje przy konicach, lat 35.

13) Franciszek Zbroja, palacz na parowozie pociągu osobowego, ze Skarżyska, głowa i krzyż potłuczone, lat 30.

14) Jar Ruszjan, pomocnik maszynisty pociągu osobowego, kolano i palec silnie potłuczone, głowa wstrząśnięta, lat 33.

15) Lejba Manusow, kupiec z Okuniewa, obie nogi potłuczone, lat 42.

16) Josek Cytrynbaum, zamożny kupiec leśny z Suchedniowa, nogi potłuczone, lat 40.

17) Abram Kijewski z Międzyrzecza, polamania b. ciężkie, lat 38.

18) Karolina Mazurkiewiczowa, żona maszynisty z Zagdańska, ogólne potłuczenia, lat 41.

19) Ryfka Moszenberg z Małogoszcza, jadąca na ślub swój do Brzezina, nogi niebezpiecznie pokaleczone, lat 18.

20) Szajda Kotus, handlarzka z Warszawy, noga cała zgnieciona, lat 28.

21) Bolesław Wilski, z Kielc, konduktor pociągu osobowego, ogólne silne potłuczenie, lat 37.

22) Manel Mendlowicz kupiec z Opoczna, głowa krzyż i nogi potłuczone lat 36.

Rannych rozmieszczono w kilku szpitalach, gdzie im udzielono opatrunków i pomocy. Liczba zabitych nie jeszcze ustalona, określają ich do 5-ciu.

Jak wielką była siła zderzenia świadczy spuszczenie toru kolejowego. Na przestrzeni 50 metrów tor jest zupełnie zniszczony. Pociągi muszą na jednym torze na przestrzeni Suchedniów—Zagdańsk. Obydwa parowozy są bardzo uszkodzone.

Straty kolei znaczne.

Z Dumy Państwowej.

(Dokonczenie.)

Petersburg, 4-go (TAP).

Na porządku dziennym raport komisji budżetowej co do projektu prawa o asygnowaniu środków na wypadki na urządzenie w r. 1908 w Petersburgu 11-go międzynarodowego kongresu w sprawie żeglugi.

Referent G e r c e n w i c: Zdaniem komisji nie wypadłoby się zastanawiać nad wypad-

kiem, połączonym z urządzeniem kongresu międzynarodowego, tem bardziej, że obliczona na ten cel przez ministerjum komunikacji suma 50,000 rb. w porównaniu z takimi samymi kosztami państw zachodnio-europejskich nie jest przesadną.

Duma przyjęła projekt prawa w pierwszym czytaniu bez poprawek.

Na porządku dziennym raport komisji budżetowej co do projektu prawa o asygnowaniu środków na budowę mostu na rzece Wiekłej w Pskowie i o asygnowaniu na rozpoczęcie robót 180,000 rb. w budżecie na r. b.

Referent G e r c e n w i c: Komisja jest zdania, że budowa tego mostu ma znaczenie ważne pod względem strategicznym, administracyjnym, pożarowym i ekonomicznym. Most ten ułatwi przewóz i zbyt produktów rolnych, wśród których główne miejsce zajmuje len. Koszta budowy obliczono na 650,000 rb., z tej sumy prawie połowę pokryją ziemstwo i miasto Psków. Komisja popiera projekt.

Mikłajew i Zarin popierają wnioszek.

Projekt prawa przyjęto w pierwszym czytaniu.

Następnie Duma przyjęła raport komisji redakcyjnej i odesłała do rady państwa pośpiesznie na dzisiejszem posiedzeniu przyjęty projekt prawa o kredycie na zapomogi dla ludności, która cierpiała skutkiem nieurodzaju w r. 1907.

Na porządku dziennym raport komisji o środkach walki z pijaństwem na skutek wniosku 31 członków, co do zmiany i uzupełnienia niektórych artykułów prawa o sprzedaży napojów alkoholowych.

Zapisało się z górą 60 mówców.

Referent baron M e y e n d o r f oświadcza, iż z trzech środków, proponowanych przez komisję: 1) powiększenie objętości flaszek, 2) przyznanie gminom prawa zabrania sprzedaży wódki na ich terytorjum, i 3) skrócenie czasu sprzedaży trunków; największe znaczenie ma środek drugi. Niewątpliwie środek ten, nazywany „konstytucją szynkowniana”, może wywrzeć wpływ dobry tylko pod warunkiem, że ludność zaprzagnie szczerze prowadzić walkę z pijaństwem, pod warunkiem zupełnej dojrzałości umysłu i woli gmin. Środek ten zdejmuje z rządu ciężką na nim obecnie odpowiedzialność za rozszerzanie pijaństwa i zwała ją na barki ludności.

R. T. N o w i c k i, naczelnik głównego zarządu podatków niestających i skarbowej sprzedaży trunków, oświadcza, że ministerjum skarbu uznaje punkty zasadnicze projektu prawa za możliwe do przyjęcia, ale szczegółów ich nie są jeszcze dostatecznie wyjaśnione i budzą pewne wątpliwości i dlatego ministerjum, wyrażając zupełną gotowość opracowania projektu prawa, którego podstawą byłyby punkty zasadnicze, przytoczone przez komisję, oświadcza się za skierowaniem obecnego projektu na zasadzie art. 57-go ustawy o Dumie, t. j. za odesłaniem go do ministerjum skarbu w celu opracowania.

Odczytano nadesłany do prezesa Dumy telegram prezydenta miasta Warny:

„Dzisiaj mieszkańcy m. Warny obchodzą trzydziestolecie traktatu pokojowego w San Stefano, który oznaczył naturalne granice Bułgarii i upoważnił mnie, abym za pańskim pośrednictwem wyraził ich uczucia wdzięczności i głębokiego podziękowania Dumie państwowej i wielkiemu narodowi rosyjskiemu za wielkie ofiary, za sławne powołenie armji rosyjskiej w oswabdzającej wojnie rosyjsko-tureckiej, która dała wolność naszej ojczyźnie. Obecnie mała Bułgaria, ufna w swoje siły, małą zaufanie do wielkiego bratniego narodu rosyjskiego, gotów jest zawołać: Zrozumcie narody i upokorcie się: gdyż Bóg z nami”.

Telegram przyjęto głośnie mi oklaskami na wszystkich ławach.

O godz. 6-ej m. 7 ogłoszono przerwę do godz. 9-tej wieczorem.

Posiedzenie wieczorne, poświęcone sprawie walki z pijaństwem, zamknięto o godz. 12 m. 40 w nocy.

Telegramy.

Petersburg, 4 TAP. Cesarzowa Marja Teodorowna wyjechała wczoraj do Anglii.

Radom, 3 TAP. Dziś o godz. 9 i pół rano na ul. Lubelskiej kulami rewolwerowymi zabity został rotmistrz żandarmów, Michałow. Sprawa zbliża.

Kijów, 4 TAP. Otwarty został liczny zjazd chemików i techników cukrowniczych.

Kalkuta, 4 TAP. Wyprawa przeciwko

plemieniu Zakkachel, ukończona. Wojska powróciły już z wyprawy. Plemię Zakkachel ukorzyło się i zapewnio, że uczestniczy ostatniego napadu na terytorjum indyjskie będą ukaranymi.

Tyflis 4 TAP. Przed zaczęciem poranku Niekrasowskiego, w sali koncertowej męskiego gimnazjum, w chwili kiedy uczniowie śpiewali, chórem zaśpiewali, rzucono 2 wybuchowe przrządy, które eksplodowały z wielką siłą. W sali przepelnionej dziećmi, powstała panika. 2 raniionych odesłano do szpitala.

Tyflis 4 TAP. Wczoraj w dzień, 4-ch ubrojonych bandytów napadło na pełnomocnika i urzędnika Aleksandrowskiego T-wa zakład. cukrownianych, którym zarabowali około rb. 20,000.

Kercz 4 TAP. Zmarł znany fabrykant milioner Messaksudi.

Petersburg 4 TAP. Sąd wojenny okręgowy skazał na karę śmierci przez powieszenie włóścianina Parszenkowa, oskarżonego o zbrojny opór policji, podczas aresztowania w d. 5 grudnia r. z., zabicie pomocnika komisarza Wasileostrowskiego cyrkułu, podpułkownika Kolczaka i ranienie oficera, oraz rawirowego.

Paryz 4 wł. Z Povres donoszą, że w fabryce prochu nastąpił straszny wybuch patronów podczas transportu, przezem jedna kobieta została ciężko raniąna.

Berlin 4 wł. Kryminalna policja wykryła mordercę czteroletniej dziewczynki Elżbiety Milke, zamordowanej 6 stycznia b. r. w Charlottenburgu. Jest nim 16 letni Kerot Keller. Nagroda w wysokości 3,000 mk. wyznaczona na wykrycie mordercy przypadnie w udziale kryminalnej policji w Schöneberg.

Gibraltar 4 wł. Jacht cesarski „Hohenzollern” przybył tutaj z Kilorji. Komendant statku złożył władzom angielskim wizytę. Jacht zatrzyma się w porcie 71 godzin, potem popłyynie wprost do Wenecji, gdzie oczekiwać będzie przybycia cesarza Wilhelma.

Rzym 4 wł. Sprawa domniemanego korespondenta włoskiego w Petersburgu Calvino została wyjaśniona. Calvino nie zgubił paszportu jak początkowo twierdził, lecz pożyczzył go Lebedenzowowi, do czego nie chciał się przyznać, aby się nie kompromitować.

Nowy Jork, 4 TAP. Wczoraj o godzinie 10 dokonano zamachu na szefa policji w Chicago Skipiego. Nieznany mężczyzna prawdopodobnie anarchista przybył do mieszkania naczelnika policji, z którym chciał się osobliwie widzieć. Przed drzwiami wyciągnął nieznajomy sztylet i zranił kilkakrotnie w ramię Skipiego. Do przybycia na pomoc: syna naczelnika i woźnicy strzelił nieznajomy dwa razy, raniąc obydwóch. Naczelnik policji strzelił pięć razy do napastnika, raniąc go strzałem. Syn szefa policji jest umierający.

Nowy Jork 4 wł. Sprawca zamachu na naczelnika policji w Chicago nazywa się Lazarus Auerbach rodem z Niemiec. Policja wykryła sześciu współników, których aresztowano.

Chicago 4 TAP. W zabitym anarchiście, który usiłował dokonać zamachu na naczelnika policji poznano rosyjskiego poddanego, studenta Lazara Auerbacha, zbiegłego z Kiszyniowa i niedawno przybyłego do Stanów Zjednoczonych z Austrii.

Wywłaszczenie.

Berlin 4 TAP. W sejmie przyjęto projekt prawa o wywłaszczeniu w redakcji Izby panów bez zmian.

Odpowiedzi Redakcji.

„Kantorzyście”. Sprawę wiadomą poruszylismy i powtórnie nie ma zaady do niej powracać.

Panu W. P. Prosimy o nazwisko autora chociażby dla wiadomości Redakcji.

P. M. Wotala. Artykuł dla „Gońca” nie kwalifikuje się.

Panu W-wiczowi. Po ukończeniu druku „Zbrodni w Parku Grammercy”, która nastąpi wrótce, zacniemy drukować powieść bardzo interesującą.

P. Wacławowi Sz. Słuszne, pisaliśmy o tem na innym miejscu.

P. Kwiczerowi. Z pańskiego „artykułu” nie rozumiemy ani słowa. O co panu właściwie chodzi?

P. J. Kozłowskiemu. Park taki w Częstochowie istnieje.

P. St. Rajzlerowi. Skorzystamy.

Panu A. Z. Pióro Sz. Pana jest dla nas niezmiernie pożądane. Możemy drukować na dawnych warunkach, przynajmniej na razie. Za opóźnienie przepraszamy.

St. Szczawiński

w Częstochowie (obok Teatru)
Skład Win
DELIKATESÓW
i towarów kolonialnych
ogz. od 1874 r.

TELEFON 248

Poleca

Ogórki Nieżyńskie

w barykacach po kopie i na sztuki.

Ryby wędzone i świeże: **Nawagę i Jesiotra.**
Wędliny Litewskie. Jabłka i Pomarańcze.
Kompoty w konserwie. Owoce suche, Konfitury Kijowskie i Śmietankę słodką sterylizowaną.

IMPORT
WIN
Węgierskich
i
Francuskich.

Fabryka wyrobów kościelnych egzystująca od 1871 roku.

Ma zawieszony na składzie i sprzedaje najtaniej, bo własny wyrób i nie płaci administracji ani lokalu: obrazy, ferebrony, chorągwie, sztandary, ornaty, kapy, baldachy, krzyże, lampy, zyrandole, lichtarze, materje, galony, frędzle, medaliki, obrazki i t. p. Buduje oktarze nowe i stare pozłaca. Biblioteka po zmarłym ks. s. p. Romanowiczu do sprzedania w całości lub częściowo.

1270 **Edward Romanowicz**

w Częstochowie ul. św. Barbary № 4.

DRUKARNIA

i sklep materiałów piśmiennych

F. D. WILKOSZEWSKI

w CZĘSTOCHOWIE, Aleja II № 38.

Przyjmuje do druku wszelkie obstalunki i wykonywa po cenach możliwie niskich.

Druki ozdobne i kolorowe, księgi buchalteryjne, etykiety, afisze, klepsydry, blankiety, koperty.

Bilety wizytowe.

Na składzie książki meldunkowe, książki i prasę do patentów akcyjnych, plenipotencji kontraktów, kwitariusze i t. p. Sklep zaopatrzony w różne papiery i materiały piśmienne.

Kalendarze na 1908 rok. — Ceny przystępne.

W 2-iej Alei do wynajęcia od 1 marca 2 POKOJE kuchnia i przedpokój. Wiadomość w Redakcji.

Do sprzedania parkan drewniany po byłym kółku gimnastycznym. Wiadomość w Redakcji „Gońca” 203—2-2.

Rub. 2,000 wypożyczone na 8% na hipotekę. Wiadomość w Redakcji „Gońca” 202.

Bardzo tanio sprzedam 2 fółka stylowe i jedno zwyciężne masywne jeźdźcowskie. Wiad. w Red. „Gońca” 193—2-1.

Zgubiono we wtorek, wracając z teatru w Łojkach, Tamże wóz i narzędzia rolnicze. Wiadomość Teatralna 9, Stętkiewicz 70—10-9.

ZEGARKI

Polecamy Zegarki „OMEGA”

które dają rezultaty dotąd przez żadne inne zegarki nieosiągnięte.

Reprezentantem na Sosnowiu i okolicy jest **J. Fürstenberg** który ma bogato zaopatrzony sklep w zegarki „OMEGA” złote, srebrne i z różnego metalu, po cenach fabrycznych, przy ulicy 666 Modrzejowskiej. 26—5

Bezpieczeństwo przed falsyfikatami: zegarki „Omega” złote muszą być 58 próby—srebrne 84.

„Arystokratyna”

Odmznaczona na zeszlórocznej wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgla antyseptycznego i ożewiającego, już po krótkim użyciu—staje się pleć lśniącą białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku. Piegi, zmarszczki, wągrzy, żółte plamy usuwa „Arystokratyna” po kilkorazowym użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach.

Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie **APTECZNYM Wacława ORZEŁ** w Częstochowie, III Aleja № 48.

1485

Magazyn Ubiorów Męskich R. TRAWIŃSKIEGO

w Częstochowie, Aleja II № 23. Telefon № 124. Egzystuje od 1892 r.

Sprowadził na nadchodzący sezon wiosenny materiały krajowe, angielskie i francuskie na garnitury. Krój Angielski.

112 Ceny przystępne. 10—4

Ważnel

Dla mężczyzn i dam.

Niezbedne wyroby gumowe z zagranicznej nierwężącej się gumy: tuzin kop. 75, 80, rb. 1, 120, 140, 160 k.

Przerwywały z rybiego pęcherza tuzin: rb. 150, 2, 250, 3, 350 i 3 rb.

Przerwywały jedwabne zupełnie nierwężące się rb. 180, 2, 250, 3, 350 i 4 rb.

Damskie, podług Menninga rb. 4 i 5 tuzin. Ochronne gabki tuzin rb. 2, 3 i 4. Piłki ochronne rb. 2. Rułki zaeranciczne rb. 150 kop.

Nowosé dla pań ABSORBIT sztućka rb. 150 kop.; praktyczna nowosé maszyny do cerowania idealne sztućka rb. 250 k., na prowincję wysyła się za zaliczeniem pocztowem bez podatku.

Adresować: Hurtowy Skład Optycznych towarów **K. Borkowski i S-ka** w Warszawie, Królewska 18/126. 10—3

Obiady tanie, zdrowe i dostatnie. Teatralna 19-m. 6. 181 8—3

Feldszymda do sprzedania, ul. S-tej Barbary Nr. 11. 158—6-5

Polka władająca dokładnie językiem niemieckim poszukuje miejsca pracy. Wiadomość Sosnowiec, Hotel Warszawski Nr. 5. 162 3—2

Bezpłatnie 30 dni!

Jeżeli w ciągu tego czasu zegar okaże się wadliwym, firma zwróci pieniądze. Żądajcie i przekonajcie się! Tylko całkiem 2 rub. 20 kop. Wysyłam piękny, gabinetowy brązowy zegar stylowy „Efekt” ze złocistą ozdobą i samowijącym cyferblatem: zaletą zegara jest, że doskonale chodzi i wytworzył sobie każdy pokój. Cena tylko 2 rub. 20 kop. 2 szt. 3 rb. 50 kop. Taki sam zegar wyższego gatunku z mechanizmem „Jungens” 2 rb. 50 kop. 2 szt. 4 rb. 50 kop. Wysyłam zegary i wędzone do domu nudy z warancją na 6 lat; za frachtem i bez podatku. Przesyłka 40 kop. (do S. b. 1) 70 kop.

Adres: Dom eksportu S. P. FREELMAN, Warszawa, Pańska 39—27. Bezpłatnie dodaje się do każdego zegara: 1) pierścionek z podrob. brylantem bengal. 2) Brelok—binokl z portretem kobiecym; 3) Kieszonk przyb. piśmienne i ciekawe premii. Firma moja nagrodzona 3-ma złotymi medalami. 126—4-3

Ważny tylko dn. 5 Marca 1908. Czytelnicy „Gońca Częstochowskiego”

za okazaniem niniejszego kuponu w Teatrze Nowości (Kinematograf) otrzymają od zwykłych cen miejsce **40% ustępstwa**

w Pomedziakki, Wtorki, Środy, Czwartki i Piątki.

Program na bieżący tydzień: CZĘŚĆ I.

- 1) Corso samochodów;
- 2) Mólny fakir;
- 3) Ballet Varjette;
- 4) Sitaz ognio-wa w New-Jorku;
- 5) Odwodny plyn
- 6) Testament wujaszka.

CZĘŚĆ II.

- 7) Japonia i jejże;
- 8) Czarnodziej-skie figury;
- 9) Widnożony ratuje męża od śmierci;
- 10) Zaczarowany miecz;
- 11) Przygodna rybaczka;
- 12) Polbita Londyńska.

Ceny miejsca: Kresła 1 rząd 30 kop. 2-gi 18 k. Galeria 12 kop.

Kupon ten należy wyśiłać z numerem, celem okazania go w Teatrze Nowości.

67—12—9

ASTHMA i KATARY

Leczą się przez użycie **CYGARETEK i PROSZKU ESPIC**

DUSZNOŚĆ, KASZEL, ZAKATARZENIE, NEURALGIA

Proszek do balzamu pistwowego jest najskuteczniejszym środkiem do pokonania choroby organów oddechowych. — Patrycy w sprawie rozstrzeni i zaciągania. — We wszystkich znaczących aptekach, Pracy i aptekach. — Sprzedawca hurtowa w Paryżu: 20, ulica Saint-Lazare, 20. Trzeba wymagać wiarygodnego podpisu na każdej sztuce jak zob.